

Fot. pl.freepik.com

KRYPTONIM LLL, TRZY ŚCIEŻKI

Lifelong learning – uczenie się przez całe życie to znaczy także uczenie się w różnych okresach życia. Gdy dopiero wchodzimy w życie zawodowe, gdy już mamy mniejszą lub większą praktykę zawodową, ale też gdy swoje już przepracowaliśmy, żegnamy się z etatem, wchodzimy w tak zwany wiek poprodukcyjny. Choćby z tego powodu LLL musi mieć różne formy, pasujące do naszej

aktualnej sytuacji, potrzeb i możliwości. Tych form jest mnóstwo, ale generalnie da się wśród nich wyróżnić trzy podstawowe typy, trzy ścieżki prowadzące do zwiększania naszej wiedzy.

I o nich właśnie będzie dzisiaj mowa. W unijnych dokumentach, także opracowaniach naukowców zajmujących ideą i praktyką LLL wyróżnia się trzy modele

kształcenia: formalne, pozaformalne i nieformalne. Jak to rozumieć?

FORMALNIE...

Tę pierwszą ścieżkę wszyscy dobrze znają, bo mamy w kraju obowiązek szkolny i czy nam się to podoba, czy nie, w wieku od 7 do 18 lat musimy chodzić do szkoły.

W ten sposób przez kilkanaście lat podążamy ścieżką pierwszą, czy korzystamy z kształcenia formalnego. Wiemy o co chodzi: to cały system edukacyjny, organizowany przez państwo, sformalizowany, ustalony, wytyczany rytmem kolejnych szczególnie ważnych momentów: pierwsza klasa, egzamin ósmoklasisty, matura... I przynajmniej do 18 roku życia – obowiązkowy. Niektórzy kończą na poziomie szkoły ponadpodstawowej, inni kontynuują naukę na uczelniach wyższych, ale to także element kształcenia formalnego. Bywa, że czasem na ścieżkę kształcenia formalnego się wraca: gdy na przykład decydujemy się na studia podyplomowe, albo gdy chcemy – już pracując odbyć studia.

...POZAFORMALNIE...

Ścieżka druga to kształcenie pozaformalne, w pewnych wymiarach podobne do tego formalnego, ale też w innych znacząco się różniące. Tak, jak w ścieżce formalnej, tu także mamy jakiegoś dostawcę usług edukacyjnych i pewne ustalone przez niego zasady, na jakich można z tych usług korzystać.

Tym dostawcą może być np. szkoła językowa oferująca kursy językowe, firma organizująca specjalistyczne szkolenia, instytucja prowadząca kursy doskonalenia zawodowego. Najczęściej wiedzę, którą zdobywamy

w ten sposób ma charakter uzupełniający czy rozszerzający nasze podstawowe umiejętności i kompetencje.

I NIEFORMALNIE

Wreszcie ścieżka trzecia: kształcenie nieformalne. Tak, jak w pozostałych, musi być intencjonalne: kształcimy się, bo tak chcemy, bo uważamy, że będzie to dla nas przydatne. Nie ma tu jednak szkoły, do której chodzimy, kursu, którego program realizujemy, nie ma też dostawcy gotowych usług edukacyjnych. Na tej ścieżce sam proces uczenia ma najbardziej niesformalizowany charakter. To na przykład samokształcenie, uczenie się w rodzinie, w pracy, w różnego typu społecznościach, w jakich funkcjonujemy. To najbardziej elastyczna forma, najłatwiej dopasować ją do naszych potrzeb i możliwości, ale też wymagająca dużej konsekwencji w działaniu, samodyscypliny, określenia celu i sensownego planu, w jakim będziemy do niego zmierzać.

PORADA NA DZIŚ

Zasada uczenia się przez całe życie, także po zakończeniu formalnej edukacji, różnie jest nazywana. Dziś najczęściej używa się angielskojęzycznej nazwy „Lifelong Learning (LLL)”. W użyciu jest także termin „edukacja permanentna” i szeroko stosowane wcześniej pojęcie „kształcenie ustawiczne”.